

JAREN
HET GROTE
60
BOEK

RENÉ KOK, ERIK SOMERS
EN PAUL BROOD

W BOOKS

INHOUD

<i>Inleiding</i>	4
1 DE TWEE GEZICHTEN VAN DE JAREN ZESTIG	14
De Kever	56
Man en vrouw	58
2 AAN HET WERK	62
Gastarbeiders	100
3 HET GEZAG IN DE JAREN ZESTIG	106
Waar was jij op 22 november 1963?	152
4 HET NIEUWE WONEN EN LEVEN	156
Mode	178
5 POPMUZIEK, TELEVISIE EN ANDERE KUNST	188
Televisiesterren	232
6 VRIJE TIJD EN SPORT	244
De strenge winter van 1963	276
7 KIND IN DE JAREN ZESTIG	280
8 DE PROTESTGENERATIE	322
Op de brommer	358
<i>Verantwoording</i>	366

DE TWEE GEZICHTEN

VAN DE JAREN ZESTIG

AMSTELVEEN 1962

Fotograaf Hans J. Schröter maakt in 1962 voor het damesblad *Beatrijs* een serie opnamen van het nieuwe winkelcentrum Het Binnenhof in Amstelveen.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD –
HANS J. SCHRÖTER

Wie de foto's uit het begin van de jaren zestig ziet, waant zich nog in de jaren vijftig. Langs de randen van de oude steden vormen moderne flats de langgewenste uitbreiding. De straten zijn net en strak, hier en daar staat een auto voor de deur. Overal spelen jonge kinderen. De binnensteden zijn de kaalslag van de oorlog nog niet helemaal te boven gekomen. Ook de winkels lijken in veel opzichten op de vooroorlogse kruide-niers op de hoek en ouderwetse kledingwinkels.

Maar gaandeweg het decennium verandert het beeld. Moderne winkelcentra verrijzen in de nieuwe buitenwijken, waarin de supermarkten, elektronicazaken en witgoedwinkels hun plaats opeisen. Naast bromfietsen en scooters veroveren de auto's de straten van steden en dorpen.

Veel mensen steken zich in moderne, kleurige en modieuze kleding. Het straatbeeld wordt gevarieerder, maar vooral drukker. De oude binnensteden raken verstopt, doordat steeds meer mensen over een auto beschikken en daarmee graag hun boodschappen doen.

Het grauwe en grijze verleden wordt afgeschud, de toekomst is het beloofde land! Maar het kost wel even tijd voordat iedereen zich de nieuwe tijd realiseert. De traditionele rollen van man en vrouw in het gezin veranderen maar heel langzaam. De getrouwde vrouw zorgt nog steeds thuis voor het gezin en werkt nauwelijks buitenshuis.

Voorjaar 1960 | Winter 1964 Drie jongetjes spelen met veel plezier Mens erger je niet (op de foto boven). Het populaire bordspel is in bijna elk gezin te vinden. Familiespellen zijn een belangrijke vrijetijdsbesteding in menig gezin. Dat is ook op de foto onder te zien, waar de familie het ook al zo geliefde ganzenbord speelt. De televisie is nog lang geen gemeengoed. De vrije uurtjes worden dan ook graag doorgebracht met dammen en schaken of een potje Halma, Monopoly of Stratego.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD – WOUT VAN DE HOEF

5 januari 1960 Goed en goedkoop zijn de rotanmeubelen die talrijke jonge gezinnen in de jaren vijftig en begin jaren zestig aanschaffen voor hun woning. Niet meer de standaardinrichting van hun ouders, met een tafel in het midden, een zithoek rond een salontafeltje met een Perzisch tapijtje, een rond kanten kleedje en een thee- of koffieservies erop, met de radio op een apart tafeltje. Jonge gezinnen willen fris en modern meubilair. Bovendien komt Tomado met allerlei handige plastic accessoires, zoals rechts op de foto het platenrek.

INSTITUUT VOOR SOCIALE GESCHIEDENIS, ALGEMEEN HOLLANDS

FOTOPERSBUREAU – BEN VAN MEERENDONK

◀ **GRONINGEN voorjaar 1960** Nozems op de Grote Markt in Groningen. Sinds het midden van de jaren vijftig zijn zelfbewuste jongeren, vaak gekleed in leren jack en spijkerbroek, in elk geval met vetkuif en bromfiets, te vinden in en rond de populaire plekken in de stad. Waarschijnlijk is de Nederlandse journalist Jan Vrijman de eerste die in 1955 de term 'nozems' gebruikt in een serie reportages voor het weekblad *Vrij Nederland*.

FOTOBEDRIJF PIET BOONSTRA, WWW.BEELDBANKGRONINGEN.NL

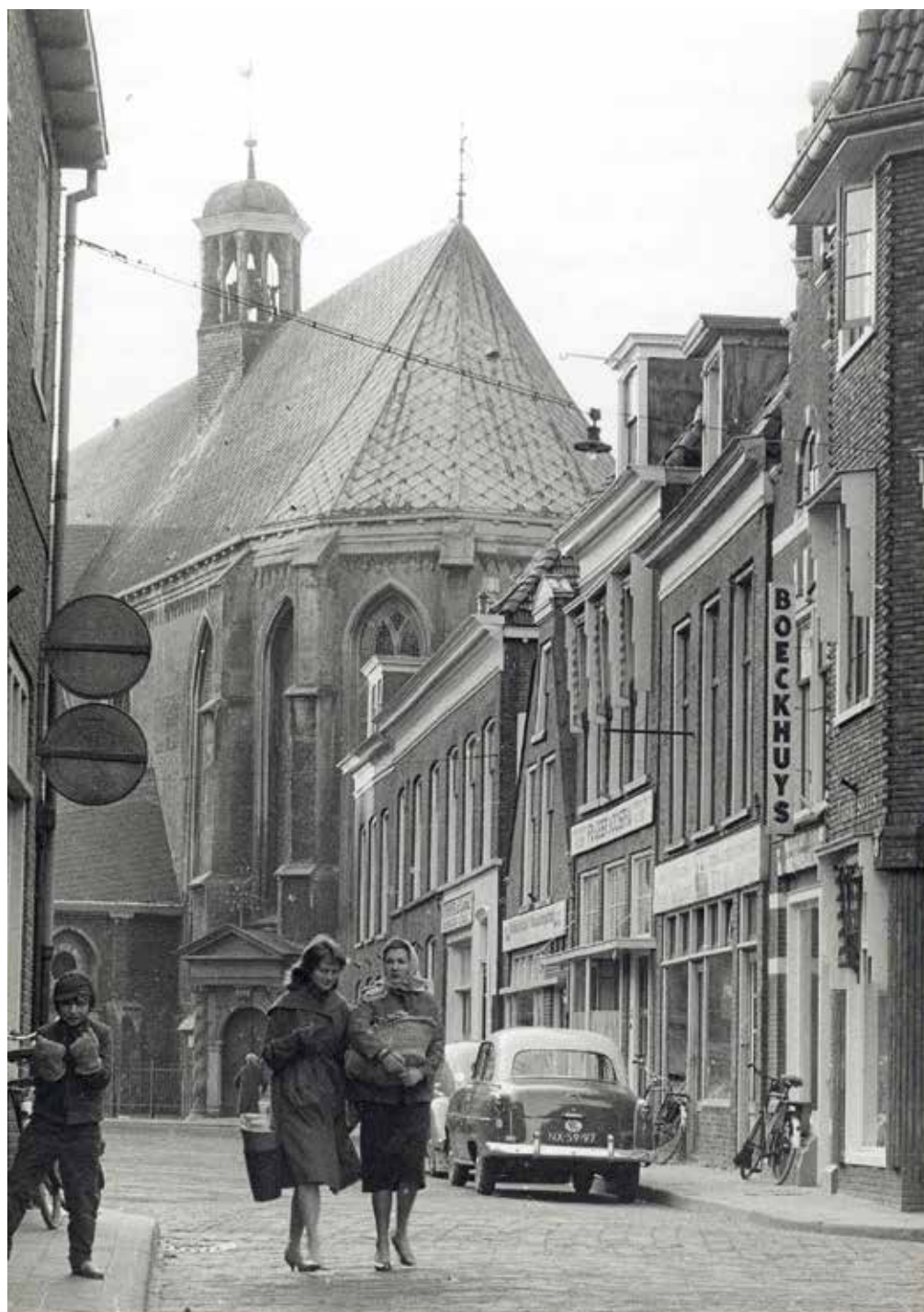

Ⓜ **Circa 1961** Een feestje thuis heet begin jaren zestig nog een fuif. Natuurlijk hoort daar muziek bij: de hoes van de langspeelplaat wordt aandachtig bestudeerd. Maar ook een sigaret en een glaasje wijn uit de mandfles zijn onmisbaar. De Italiaanse Chiantiwijnen en verschillende roséwijnen worden veel verkocht in flessen waaromheen een mand gevlochten is.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD – PEIKE REINTJENS

Ⓜ **1962** Modieuze jongeren poseren graag voor de fotograaf van het weekblad voor vrouwen *Rosita*. De jonge vrouw in een groene wollen jas wordt vol bewondering bekeken door de mannen in hun winterjassen. De Citroën DS is het symbool van de moderne auto, met een hydraulisch systeem voor vering, besturing en remmen. De 'snoek' en het 'strijkijzer' zijn de bijnamen voor deze mooie auto.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD – WOUT VAN DE HOEF

◀ **LEEWARDEN 1960** Het is koud in Leeuwarden! De jongen links op de foto heeft zijn handen verstopt in dikke handschoenen en de twee dames wandelen warm gekleed door de stad. Op de achtergrond is de Grote Kerk te zien. Het straatbeeld doet nog heel vooroorlogs aan, alleen de auto's laten de moderne tijd al zien.

BEELDBANK LEEWARDEN/AFD. VOORLICHTING GEMEENTE LEEWARDEN

▶ **Voorjaar 1961** 'Wat vindt u van mijn nieuwe Sunbeam?' lijkt deze boer in het midden van het land te vragen. De kinderen staan er in elk geval met bewondering naar te kijken. Boeren kiezen vandoord voor degelijke, betrouwbare automerken die lang meegaan. Het Britse bedrijf Sunbeam levert die al tientallen jaren, maar ook Austin en Vauxhall voldoen aan de eisen.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD – HILLE KLEINSTR

◀ **BOSKOOP** **voorjaar 1961** Mevrouw de Koning in Boskoop is nog een ouderwetse kruidenier. Met haar hagelwitte gesteven schort achter de toonbank bedient ze haar klanten. De weegschaal is onmisbaar om onverpakte producten af te wegen. Toch is al veel wel voorverpakt. De boerenbonte soepkom boven haar hoofd wijst op een spaaractie van het merk California.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD – WILHELM L. STUIFBERGEN

▲ **SIJBEKARSPEL** **26 april 1960** De familie Sneek keert het dorp Sijbekarspel in West-Friesland de rug toe. Het hele gezin, vader, moeder en twaalf kinderen, emigreert naar Canada om het tuindersbedrijf voort te zetten. Hoop op een beter leven is in de jaren vijftig en begin jaren zestig voor vele gezinnen de drijfveer om te vertrekken naar Australië, Nieuw-Zeeland, Canada of Zuid-Afrika. De Nederlandse overheid steunt de emigranten bij hun voorbereidingen. Vader Jan overlijdt al in 1964 op zijn boerderij bij Toronto. Moeder Sneek, die het Engels nooit goed machtig wordt, staat er alleen voor, maar dankzij haar grote gezin komt het goed. Ze zal in 2000 op negentigjarige leeftijd overlijden.

INTERNATIONAAL INSTITUUT VOOR SOCIALE GESCHIEDENIS,
ALGEMEEN HOLLANDS FOTOPERSBUREAU – BEN VAN MEERENDONK

GAMEREN 11 april 1961 De ouderwetse smederij is de oorsprong van menige garage annex rijwielzaak op het platteland. Waar de paarden verdwenen, verschenen de automobielen, motorfietsen en fietsen. Deze zaak in Gameren rekent ook fietsers en bromfietzers tot zijn klanten. De Esso-tank is er voor de automobilisten, maar gasflessen zijn er ook te koop. De melkbus wijst erop dat er ook een paar koeien achter het huis grazen. Een allround fietsenmaker dus.

GELDERS ARCHIEF, GELDERSE KOMGRONDENCOMMISSIE

BRONKHORST 1963 Langs de grote rivieren is de veerpont de enige manier om aan de overkant te komen. Bij het kleinste Gelderse stadje Bronkhorst brengt de veerman iedereen voor een geringe vergoeding naar de overzijde van de IJssel. Ook deze trotse bezitter van de Renault Dauphine.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD – TON NELISSEN

omslagfoto

ZAANDAM 6 oktober 1965 Provo Rob Stolk (19) en Sarah Jansje Duys (17), leerling-verpleegster, op weg naar het stadhuis van Zaandam voor de voltrekking van hun huwelijk.

NATIONAAL ARCHIEF, SPAARNESTAD - AD PRUIS

COLOFON

**HET GROTE
JAREN
60
BOEK**

AUTEURS EN SAMENSTELLERS

René Kok, Erik Somers en Paul Brood

ONTWERP OMSLAG EN BINNENWERK

Riesenkind, 's-Hertogenbosch

Foto auteurs: Joeri Somers

UITGAVE

wBOOKS, Zwolle

In samenwerking met:

Nationaal Archief, 's-Gravenhage

ISBN 978 90 663 0774 2

NUR 688

© 2014 wBOOKS / Nationaal Archief / René Kok, Erik Somers en Paul Brood

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze dan ook, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten met betrekking tot de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

www.wbooks.com

www.gahetna.nl

W BOOKS

na
nationaal archief